

DOI: 10.31548/hspedagog14(4).2023.127-133

УДК 378.147

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ В КОЛЕДЖАХ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ**ТАРАСЕНКО Р. О.**, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та реабілітаціїE-mail: r_tar@nubip.edu.ua**АМЕЛІНА С. М.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
іноземної філології і перекладуE-mail: svetlanaamelina@ukr.net**ХУНМІН В.**, аспірант**Національний університет біоресурсів і природокористування України**

Анотація. Стаття присвячена аналізу системи підготовки сільської молоді в коледжах Китайської Народної Республіки. Встановлено, що існує кілька державних стратегій і програм для усунення нерівності між доступом до освіти випускників міських і сільських шкіл, зокрема, запровадження Національного тесту для вступу до коледжів, збільшення фінансування освітніх потреб у сільських регіонах, підтримка створення нових коледжів. Констатовано зростання ролі політехнічних коледжів у системі професійної освіти. Визначено, що однією з провідних тенденцій є переорієнтація молоді з академічної на професійну освіту.

Ключові слова: професійні коледжі, сільська молодь, подолання бідності, реформа освіти.

Актуальність (Introduction). У багатьох країнах функціонують такі системи освіти, невід'ємним складником яких є професійна підготовка молоді. З огляду на світову тенденцію посилення актуальності прикладного спрямування програм підготовки фахівців у закладах освіти, доцільно розглянути досвід країн, які здійснюють цілеспрямований курс визначеного напрямку, зокрема, й з державною підтримкою. Однією з таких країн є Китайська Народна Республіка (КНР), де значна увага у цей час спрямовується на професійну підготовку молоді у межах спеціальних державних програм, зокрема, для подолання бідності. У цьому процесі суттєву роль відіграють політехнічні коледжі, система яких вже зараз є дуже розгалуженою і продовжує розвиватись.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Вітчизняними й зарубіжними науковцями вивчалися окремі аспекти професійної підготовки фахівців у Китаї. На основі даних

останнього десятиліття Б. Шульте зробила висновок про те, що на фоні проголошеної мети – залучення якомога більшої частини населення до шкільного та/або професійного навчання – найбільшими викликами для китайської системи освіти є переважання наявних практик викладання і навчання, а також існування великої нерівності у доступі до освітніх можливостей між багатими та бідними, з одного боку, та між містом і селом, з іншого (Schulte, 2014: 2). Як зазначає Д. Танг, цю проблему визнав центральний уряд і передбачив у поточному десятирічному плані чесний і справедливий розвиток. З 2012 року у закладах вищої освіти виділяються місця для 680 найбідніших районів. Однак 12 100 наданих місць для навчання у порівнянні із загальною кількістю 6,85 мільйонів є незначними (Tang, 2012). М. Хансен назвав диспропорції між селом і містом тривожні, але водночас зауважив про вживання заходів щодо їх подолання (Hansen, 2014).

© Тарасенко Р. О., Амеліна С. М., Хунмін В.

HUMANITARIAN STUDIOS: PEDAGOGICS, PSYCHOLOGY, PHILOSOPHY Vol 14(4) 2023

Е. Шекелі вважає одним із головних рушіїв соціальних змін у Китаї запровадження обов'язкового «Національного іспиту для вступу до коледжу» («National College Entrance Examination»), який ще називають вступним іспитом «Гаокао» (the Gaokao). Цей іспит зі своїми правилами та критеріями оцінювання вплинув на різні групи населення країни і сприяє трансформації їх профілю разом з реформою, яку країна реалізує з 2013 року (Szekely, 2023). Стандартизований тест щорічно проводиться на національному рівні, і його мають складати всі зацікавлені у вступі до закладів вищої освіти. На думку дослідниці, у Китаї освіта здавна вважається фундаментальним інструментом сприяння соціальній мобільності та покращення якості життя людей, і саме тому держава докладает значних зусиль для розширення кількості та якості освітніх ресурсів, а також для забезпечення однакового доступу для всіх до тих ресурсів, які існують сьогодні. Як заявляє Міністерство освіти КНР, надання однакової можливості кожному скласти тест і отримати результати, достатні для вступу до закладів вищої освіти, є найсправедливішим способом гарантувати, що кожен має однакову можливість отримати доступ до освітньої пропозиції, яку держава може надати на основі його заслуг і незалежно від його походження, ідентичності чи соціально-

економічного статусу (МОЕ, 2007; Wu, 2019).

Зважаючи на наявність досліджень науковців щодо окремих аспектів системи вищої освіти у КНР, варто однак відзначити, що вони стосуються здебільшого університетського рівня. Окремого вивчення потребують питання навчання випускників сільських шкіл у коледжах з метою підвищення їх ролі у подоланні бідності.

Мета (Purpose). Мета статті полягає у визначенні особливостей системи професійної підготовки сільської молоді в коледжах Китайської Народної Республіки.

Методи (Methods). Для досягнення заявленої мети був використаний комплекс методів: метод аналізу і синтезу для вивчення публікацій і нормативних документів; метод зіставлення для порівняння організаційних особливостей підготовки бакалаврів у коледжах; метод узагальнення для формулювання висновків проведеного дослідження.

Результати (Results). Розглядаючи професійну підготовку сільської молоді у китайських коледжах, важливо встановити місце професійної освіти в цілому у загальній системі освіти країни. У таблиці 1 представлена генеза розвитку професійної освіти КНР, яка унаочнює зростання уваги до професійної освіти і державної підтримки цієї освітньої галузі.

Таблиця 1

Нормативні документи у сфері освіти

Рік	Закони і постанови
1980	Керівні принципи стандартизації академічних ступенів (зі змінами, внесеними у 2004 році): модернізація, професіоналізація та збільшення автономії освітньої сфери за зразком системи США.
1986	Закон про обов'язкову освіту (зі змінами від 2006 року): Закріплення 9-річної обов'язкової школи, обов'язкова шкільна освіта (тимчасово обмежена територіями, на яких проживає 80% населення). населення (тимчасово обмежена територіями, на яких проживає 80% населення). 2006 р. – Зміни щодо можливих санкцій у зв'язку з

© Тарасенко Р. О., Амеліна С. М., Хунмін В.

	- категоризацією пріоритетних і непріоритетних шкіл; - (частковим) перетворенням державних шкіл на приватні; - використанням дитячої праці (все ще поширена в багатьох школах, особливо в перші роки 21-го століття); - відмовою у навчанні дітям, які живуть не за місцем постійного проживання. Підтримка малозабезпечених сімей заохочується, але без конкретних законодавчих положень.
1995	Закон про освіту: утвердження моральних та ідеологічних цілей (патріотизм, колективізм і соціалізм, ідеали, етика, дисципліна, законслухняність, національна оборона та етнічна єдність); принципи рівності перед законом незалежно від етнічної приналежності, статі, професії, майнового стану, віросповідання тощо. Оновлене заохочення до допомоги бідним/віддаленим регіонам без конкретних цілей. Вперше сформульовано заохочення недержавних шкіл (виключення прибутку). Дозволено стягнення спеціальних зборів органами місцевої влади.
1996	Закон про професійну освіту: підвищення рівня професійної освіти для боротьби з дефіцитом кваліфікованої робочої сили; спрямування учнів, які прагнуть отримати академічний ступінь, на професійну освіту. Заохочення децентралізованого функціонування закладів професійної освіти (наприклад, місцевими міністерствами, бізнес-асоціаціями тощо).
1998	Закон про вищу освіту: модернізація, сприяння автономії та творчості при збереженні ідеологічних принципів; сприяння приватним ініціативам щодо розширення третинного сектору (за виключенням прибутку); встановлення критеріїв якості; заохочення фандрейзingu.
2002	Закон про розвиток недержавних шкіл (Закон про приватні школи): Реакція на зростаючий попит на школи, який держава більше не може задовольнити. Вперше згадується можливість отримання «розумного прибутку»; відсутність субсидій з боку держави; чітка позиція проти релігійних шкіл. За державні школи відповідають Міністерство праці та соціального захисту та місцеві органи управління освітою. Заохочення до створення державних шкіл у віддалених регіонах.
2003	Постанова про китайсько-іноземне співробітництво у створенні шкіл та університетів: реакція на зростаючий інтерес іноземних університетів до створення нових шкіл/університетів або філій існуючих закладів (міжнародних кампусів) у Китаї.
2007	Декрет про приватні університети: регулювання та забезпечення мінімальних стандартів, щоб зупинити розповсюдження так званих приватних «університетів»; водночас інституціоналізація цих важливих інструментів для «масовізації» сфери вищої освіти.

Джерело: (Schulte, 2014)

Схема системи освіти Китаю, зроблена ЮНЕСКО, представлена на рисунку 1. Як чітко видно, загальна (ака-

демічна) й професійна освіта співіснують як два паралельні напрями, що не

виключає можливостей переходу з одного напрямку підготовки на інший на різних рівнях.

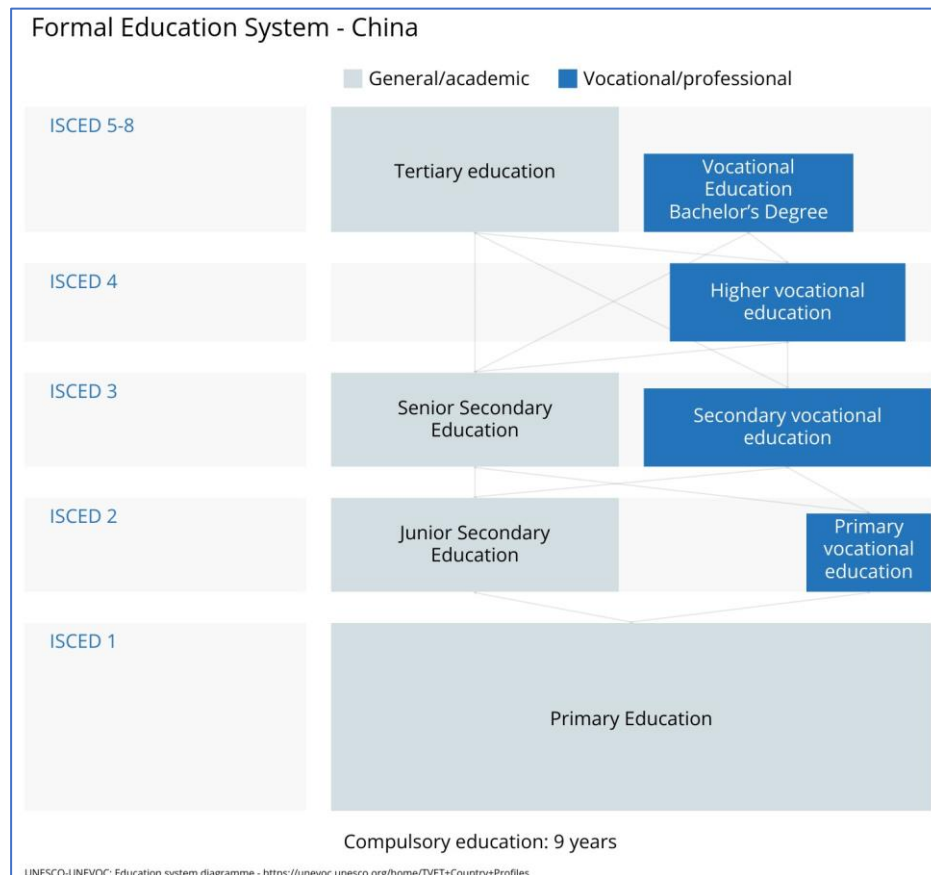

Рис. 1. Система професійної освіти у загальній системі освіти КНР (Джерело: UNESCO-UNEVOC)

За даними ЮНЕСКО, китайська система вищої освіти значно зросла з середини 1990-х років: загальна кількість регулярних закладів вищої освіти (Regular Higher Education Institutions (HEI)) збільшилася з 1 020 у 1997 році до 2 956 у 2019 році. Близько половини з них складають університети, що пропонують регулярні освітні програми, а половину – професійні коледжі (Vocational Colleges).

Заклади, що надають професійну освіту в Китаї, в основному поділяються на дві категорії. Одна з них – це державні академічні професійні заклади освіти, рівень від низького до високого, такі як технічні школи (професійні середні школи), молодші професійні коледжі, професійні університети бакалаврського рівня. На навчання до таких за-

кладів студенти вступають через відбірковий іспит; вони складають кожне домашнє завдання, щоб успішно закінчити навчання. Після закінчення навчання держава видає свідоцтво про закінчення відповідного рівня, водночас студенти також отримують свідоцтво про професійну кваліфікацію, склавши відповідний іспит під час навчання у закладі освіти.

Інший тип – це неакадемічні професійні заклади освіти, організовані приватними особами, такі як навчальні кулінарні курси. Студентам закладів освіти цього типу зазвичай не потрібно складати іспити. Тривалість навчання складає від 3 місяців до 3 років, а метою навчання є переважно отримання спеціальних умінь, пошук роботи, пов'язаної з цими вміннями, або започаткування

власної справи. Після завершення виконання навчальних завдань видається лише сертифікат про досвід навчання, ці сертифікати не мають юридичної сили. Однак деякі державні професійні заклади освіти також проводять короткострокові курси професійної підготовки відповідно до реальних потреб.

У 2019 році Державна рада Китаю ухвалила «План реалізації реформи національної фахової освіти». Згідно з цим планом, до 2020 року частина університетів була перетворена на університети прикладних наук, де студенти можуть отримати як ступінь бакалавра, так і низку професійних кваліфікацій. Професійні коледжі в Китаї все ще вважаються місцем навчання для тих, хто не зміг вступити до класичного університету. Однак у майбутньому це має змінитися (1). Згідно з принципами освітньої реформи, політехнічні коледжі повинні надавати пріоритет випускникам середніх професійно-технічних навчальних закладів. Переорієнтація учнів з академічної на професійну освіту спрямована на зменшення дефіциту кваліфікованих кадрів.

Варто зазначити, що при цьому найбільшим структурним недоліком, з яким стикаються великі групи населення у китайській системі освіти, є нинішня система реєстрації місця проживання. Йдеться, перш за все, про проживання у міській і сільській місцевості (Schulte, 2014).

Одним із шляхів подолання нерівності, а відтак і бідності у сільській місцевості, є функціонування нових політехнічних коледжів, які з'являються повсюдно, часто мають приватний характер і займають проміжне місце між професійними коледжами та професійними школами. Ці заклади освіти набувають дедалі більшої популярності. Вони вважаються більш орієнтованими на практику, але все одно можуть надати своїм випускникам омріяну вищу академічну освіту, навіть якщо вона, звісно, не екви-

валентна диплому відомого університету. Під час навчання ці коледжі співпрацюють з місцевими компаніями, які беруть на роботу багатьох студентів після закінчення навчання. Ця тенденція є також позитивною, оскільки зазвичай роботодавці мало зацікавлені в своїй участі у професійному навчанні. Китайські компанії вважають за краще інвестувати безпосередньо та індивідуально у своїх працівників, наприклад, через програми навчання та підвищення кваліфікації після прийому на роботу (навчання на робочому місці). Завдяки такому індивідуальному навчанню роботодавці хочуть запобігти переходу своїх працівників до конкурентів і, таким чином, втраті цінних знань та досвіду.

Кілька нових державних стратегій спрямовують ресурси в сільські або неблагополучні регіони з метою регулювання, зазвичай запобігання, відтоку населення у міста. Як і у випадку з системою реєстрації, саме випускники з сільської місцевості повертаються назад у село. Однак, отримавши освіту у одному з коледжів, вони мають можливість працювати за фахом, отримувати вищу зарплатню і досягти більш високого рівня благополуччя для себе і своєї сім'ї.

Висновки і перспективи (Discussion). У Китайській Народній Республіці реалізується кілька державних стратегій і програм для усунення нерівності між доступом до освіти випускників міських і сільських шкіл. Однією з них є запровадження Національного тесту для вступу до коледжів. Надзвичайно важливу роль у цьому процесі, а також у боротьбі з бідністю відіграє професійна освіта. Політехнічні коледжі надають сільській молоді можливість отримати освіту, концентруючись на розвитку професійних здібностей. Після завершення навчання фахівці мають кращі шанси щодо працевлаштування, а відтак зайнятість стає дієвим асомом для того, щоб позбутися бідності. Завдяки цій особливості професійна освіта

стала певною гарантією для бідних груп населення Китаю.

Список використаних джерел

1. China: Bildung und Wissenschaft.
<https://www.daad.de/de/laenderinformationen/asien/china/ueberblick-bildung-und-wissenschaft/>
2. Hansen, Mette Halskov (2014): Recent Trends in Chinese Rural Education: The Disturbing Rural-Urban Disparities and the Measures to Meet Them, in: Florence, Eric/Defraigne, Pierre (Hrsg.): Towards a New Development Paradigm in Twenty-First Century China. Economy, Society and Politics, London 2012, S. 165–178.
3. MOE, Ministry of Education of the People's Republic of China. (2007). (Looking at reform from the 30-year survey on the restoration of the college entrance examination: institutional innovation is the key). Retrieved 2022 from: https://hudong.moe.gov.cn/jyb_sjzl/moe_364/moe_2732/moe_2750/tnull_47659.html
4. Schulte, Barbara (2014): Chinas Bildungssystem im Wandel: Elitenbildung, Ungleichheiten, Reformversuche. в D. Fischer, & C. Müller-Hofstede (Ред.), Länderbericht China [Country Report China] (Tom 1501, стр. 499-541). Bundeszentrale für politische Bildung.
<https://doi.org/10.13140/2.1.4500.2565>
5. Szekely, Emilia (2023): The National College Entrance Examination in China (Gaokao): A Discreet Driver for Global Social Change. The Palgrave Handbook of Global Social Change. DOI: 10.1007/978-3-030-87624-1_244-1
6. Tang, Danlu (2012): China's Universities Admit More Rural Students, in: Xinhua News vom 25. Juli.
7. Wu, X. (2019). Independent Admissions and the challenge of 'Gaokao' reform. Sixth Tone.
<https://www.sixthtone.com/news/1004096>

/independent-admissions-and-thechallenge-of-gaokao-reform

References

1. China: Bildung und Wissenschaft.
<https://www.daad.de/de/laenderinformationen/asien/china/ueberblick-bildung-und-wissenschaft/>
2. Hansen, Mette Halskov (2014): Recent Trends in Chinese Rural Education: The Disturbing Rural-Urban Disparities and the Measures to Meet Them, in: Florence, Eric/Defraigne, Pierre (Hrsg.): Towards a New Development Paradigm in Twenty-First Century China. Economy, Society and Politics, London 2012, S. 165–178.
3. MOE, Ministry of Education of the People's Republic of China. (2007). (Looking at reform from the 30-year survey on the restoration of the college entrance examination: institutional innovation is the key). Retrieved 2022 from: https://hudong.moe.gov.cn/jyb_sjzl/moe_364/moe_2732/moe_2750/tnull_47659.html
4. Schulte, Barbara (2014): Chinas Bildungssystem im Wandel: Elitenbildung, Ungleichheiten, Reformversuche. в D. Fischer, & C. Müller-Hofstede (Ред.), Länderbericht China [Country Report China] (Tom 1501, стр. 499-541). Bundeszentrale für politische Bildung.
<https://doi.org/10.13140/2.1.4500.2565>
5. Szekely, Emilia (2023): The National College Entrance Examination in China (Gaokao): A Discreet Driver for Global Social Change. The Palgrave Handbook of Global Social Change. DOI: 10.1007/978-3-030-87624-1_244-1
6. Tang, Danlu (2012): China's Universities Admit More Rural Students, in: Xinhua News vom 25. Juli.
7. Wu, X. (2019). Independent Admissions and the challenge of 'Gaokao' reform. Sixth Tone.
<https://www.sixthtone.com/news/1004096>

/independent-admissions-and-
thechallenge-of-gaokao-reform

PRACTICAL TRAINING OF FUTURE TRANSLATORS IN GERMANY Tarasenko R. O., Amelina S. M., Hongming W.

Abstract. *The paper deals with the analysis of the system of training of rural youth in colleges of the People's Republic of China. It is established that there are several government strategies and programmes to eliminate the inequality between access to education for graduates of urban and rural schools, in particular, the introduction of the National College Entrance Test, increased funding for educational needs in rural areas, and support for the creation of new colleges. It is noted that the role of polytechnic colleges in the system of vocational education is growing. It is determined that one of the leading trends is the reorientation of young people from academic to vocational education. General (academic) and vocational education coexist as two parallel areas, which does not exclude the possibility of switching from one area of training to another at different levels. Institutions providing vocational education in China mainly fall into two categories. One is public academic vocational education institutions, ranging from low to high level, such as technical schools (vocational high schools), junior vocational colleges, and undergraduate vocational universities. Students are admitted to such institutions through a selection exam, and upon graduation receive a state certificate of completion of the relevant level. At the same time, students also receive a certificate of professional qualification by passing a relevant exam during their studies at the educational institution. The other type is non-academic vocational education and training, such as training courses. Only a certificate of learning experience is issued upon completion of the learning tasks, and these certificates are not legally binding. In the People's Republic of China, several government policies and programmes are being implemented to address the inequality between access to education for urban and rural school leavers. One of them is the introduction of the National College Entrance Test. Vocational education plays an extremely important role in this process, as well as in the fight against poverty. Polytechnic colleges provide rural youth with the opportunity to receive an education, focusing on the development of professional skills. After graduation, the graduates have better chances of finding a job, and thus employment becomes an effective means of poverty alleviation.*

Key words: vocational colleges, rural youth, poverty alleviation, education reform.